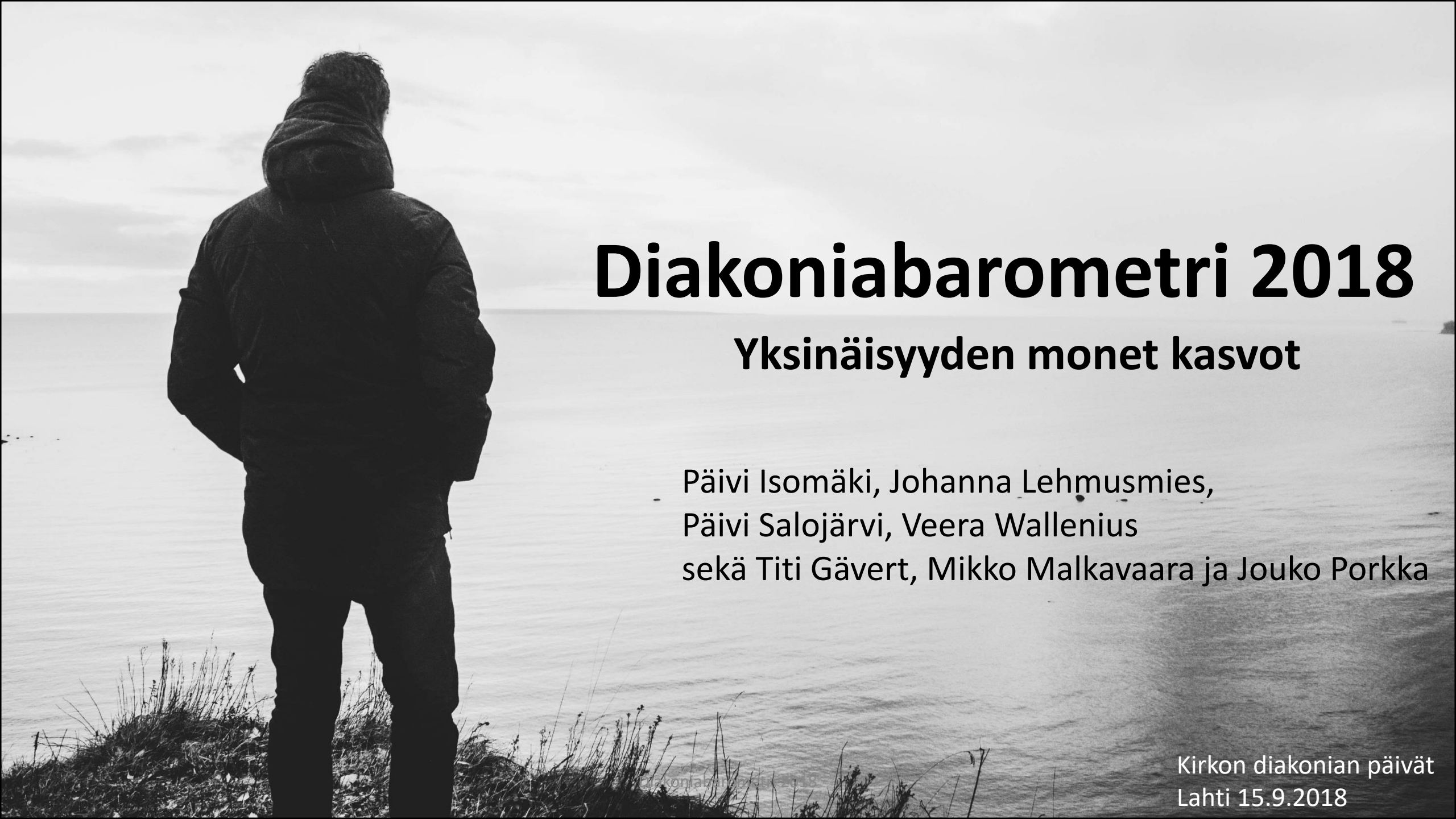

Diakoniabarometri 2018

Yksinäisyyden monet kasvot

Päivi Isomäki, Johanna Lehmusmies,
Päivi Salojärvi, Veera Wallenius
sekä Titi Gävert, Mikko Malkavaara ja Jouko Porkka

Kirkon diakonian päivät
Lahti 15.9.2018

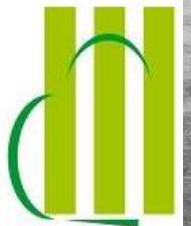
DBR2018
Yksinäisyyden monet kasvot

- Kymmenes diakoniabarometri
- Vastaajia 392, joista
 - 377 diakoniatyöntekijää
 - Kuusi teologia
 - Kuusi ilman pätevöittävää koulutusta
 - Naisia 355, miehiä 26
- Vastausprosentti 30 (DBR2016 21 %)
- Yksinäisyyden monet kasvot

Diak

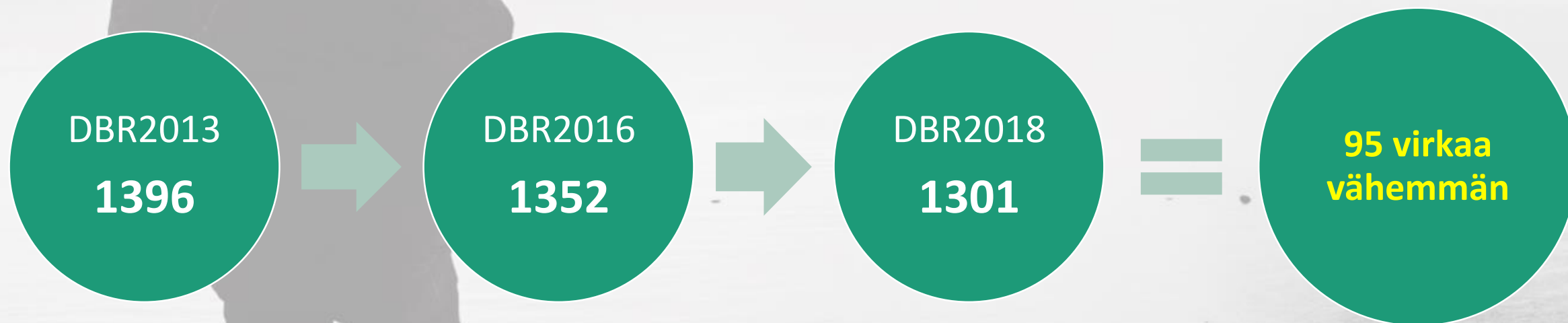
DTS
Diakonian
tutkimuksen seura

**KIRKON
DIAKONIA**
Oikeus ihmisarvoiseen
elämään

dti

Kirkon diakoniatyöntekijöiden määrän kehitys

DBR2018 sivu 16

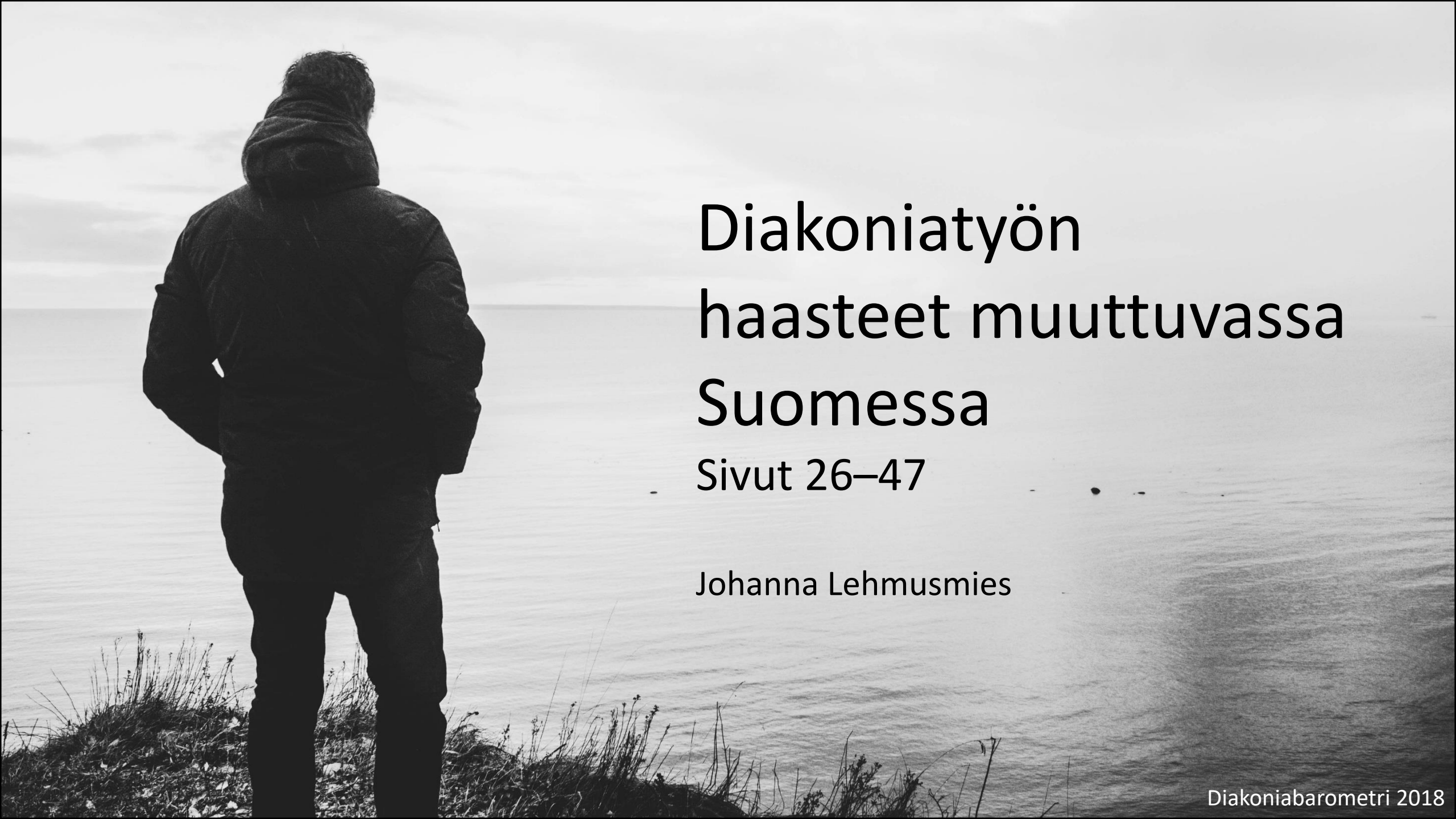

DBR2018
Yksinäisyyden monet kasvot

Vastaajien ikä- ja sukupuolijakauma sekä sijoittuminen hiippakuntiin vastaavat hyvin kirkon diakoniatyöntekijöiden vastaavia jakaumia.

Lukumääräisesti vastaajia oli eniten Tampereen ja Helsingin hiippakunnista, suhteellisesti eniten Porvoon ja Helsingin hiippakunnista.

Vastaajista 52 prosenttia oli diakoneja ja 42 prosenttia diakonissoja.

Diakoniatyön haasteet muuttuvassa Suomessa

Sivut 26–47

Johanna Lehmusmies

HELSINGIN UUTiset

PUHEENAIHE
28.3.2017 05:55

Kela-ilmio: Tyhjän jääkaappiin haetaan ruokaa seurakunnista – "Puhelimet soivat jatkuvasti"

KÖYHYYS Vaikeinta on ihmisillä, jotka ovat pelkän toimeentulotuen varassa, sanoo diakoni.

– Meidän avustussummamme eivät ole euromääräisesti kovin suuria, sanoi Hyvinkään seurakunnan diakoniasihtööri Tuja Mattila. Kuva: Pia Hyle

yle UUTiset

Kela hukkumassa toimeentulotukihakemuksiin – aktiivimalli ja kallis asuminen lisänneet hakemuksia ennätysellisen paljon

Jos työtön ei täytä aktiivimallin ehtoja, työttömyyskorvaus pienenee, ja moni hakee toimeentulotukea Kelasta. Myös korkeat asumiskustannukset ajavat ihmisiä toimeentulotukiluukulle.

Toimeentulotuki 28.6.2018 klo 17:34 | päivitetty 29.6.2018 klo 11:45

Toimeentulotuen Kela-siirto Sivut 27–30

yle UUTiset

Toimeentulotuki tökkii Kelassa edelleen – eronnut eläkeläinen Jarno Mäkipuori joutuu turvautumaan seurakunnan hätäapuun: "Kaurapuuro on maistunut"

Seurakunnat eri puolilla Suomea joutuvat auttamaan toimeentulotuella eläviä. Ongelmat ovat jatkuneet yli puolitoista vuotta.

Toimeentulotuki 20.7.2018 klo 14:05

HÄMEEN SANOMAT

18.06.2018 20:58 | KANTA-HÄME

Diakoniatyö huolestunut sosiaalipalvelujen tilasta

Hämeenlinna-Vanajan seurakunta on huolestunut on huolestunut vähävaraisten perheiden, yksinäisten henkilöiden ja ikääntyvien vanhusten taloudellisen toimeentulon riittävydestä ja Hämeenlinnan kaupungin järjestämien sosiaalipalvelujen saatavuudesta.

Huolen aiheena on myös Kelan maksettavaksi siirtynyt perustoimeentulotuki, joka pitää olla käsiteltynä, ennen kuin asiakas voi hakea täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea kunnan sosiaalitoimesta.

Taloudellinen avustaminen jakaa mielipiteitä

- + yhteiskunnallinen vaikuttaminen

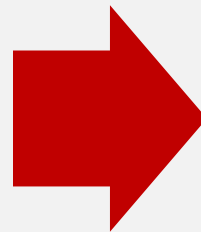
- + väliinputojien tavoittaminen

- yhteiskunnan aukkokohtien paikkaaminen (Juntunen 2011, Rättyä 2009)

Tutkimuksesta paljastui uusi huolestuttava piirre...

DRB2013

~16 % vastaajista
kertoi asiakkaidensa
mieltävän diakonia-avun
subjektiiviseksi oikeudekseen

DBR2018

51 % vastaajista kertoo
asiakkaidensa mieltävän
diakonia-avun subjektiiviseksi
oikeudekseen

Muutokset yhteiskunnassa ja
kirkon sisällä
Sivut 33–36

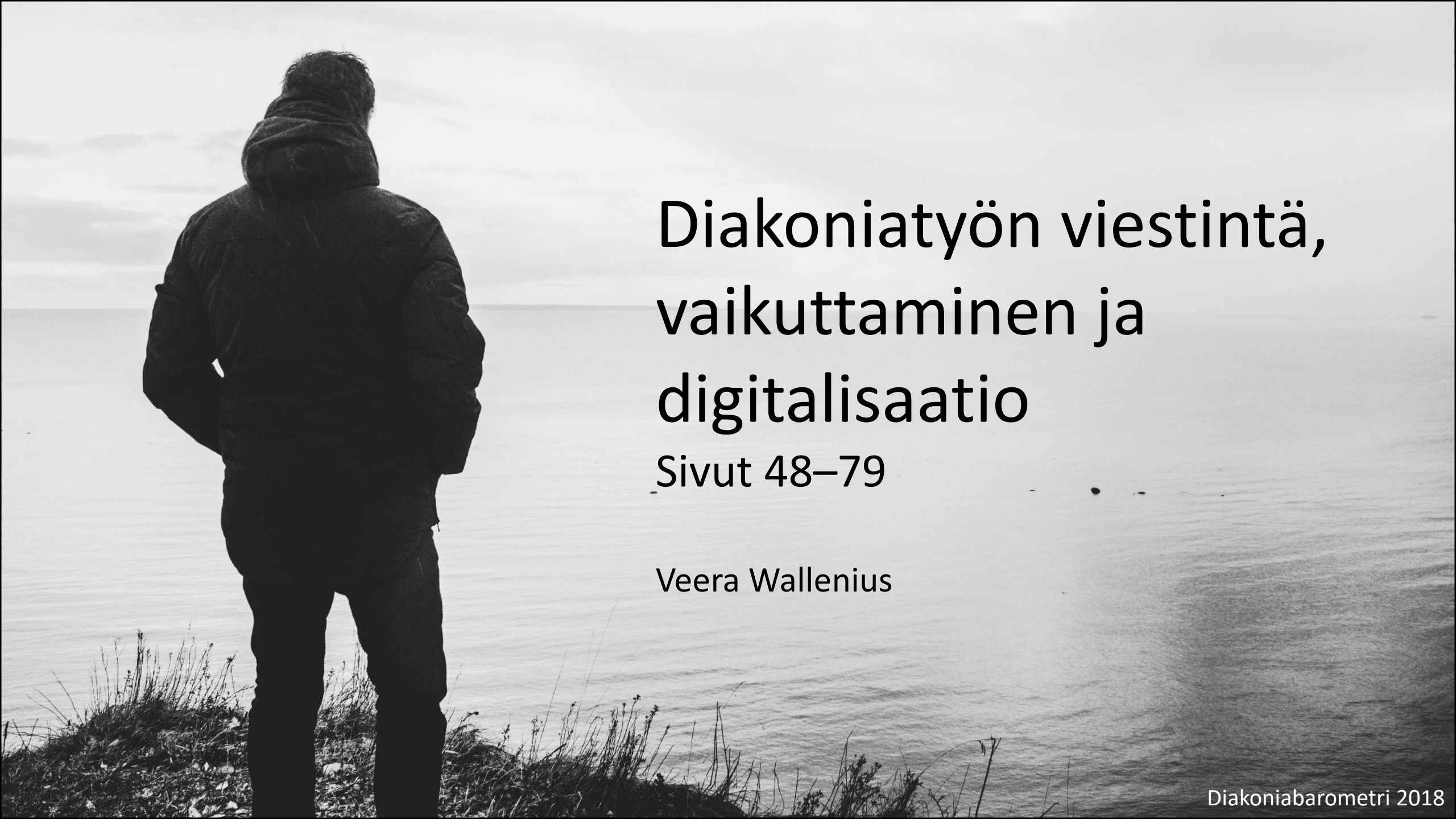
85 %
ekologisen ja
kestävän
kehityksen
tukeminen

97 %
laadukas
kohtaaminen

99 %
toivon
välittäminen

92 %
yhteiskunnalliseen
keskusteluun
osallistuminen

95 %
ammatillisen
diakoniatyön
puolustaminen

Diakoniatyön viestintä, vaikuttaminen ja digitalisaatio

Sivut 48–79

Veera Wallenius

VIESTINTÄ

Kaikki
diakonia-
työntekijät
Yhdessä
79 %

Seurakunnan
omat nettisivut
98 %,
sähköposti 94 %,
esitteet ja
mainokset 93 %

KUKA

MITEN

MISSÄ

Viestintä-
tehtävään
sovittu
diakonia-
työntekijä
25 %

Diakoniatyöllä
oma viestintä-
suunnitelma
12 %

Facebook
93 %
Instagram
38 %
Blogi
26 %

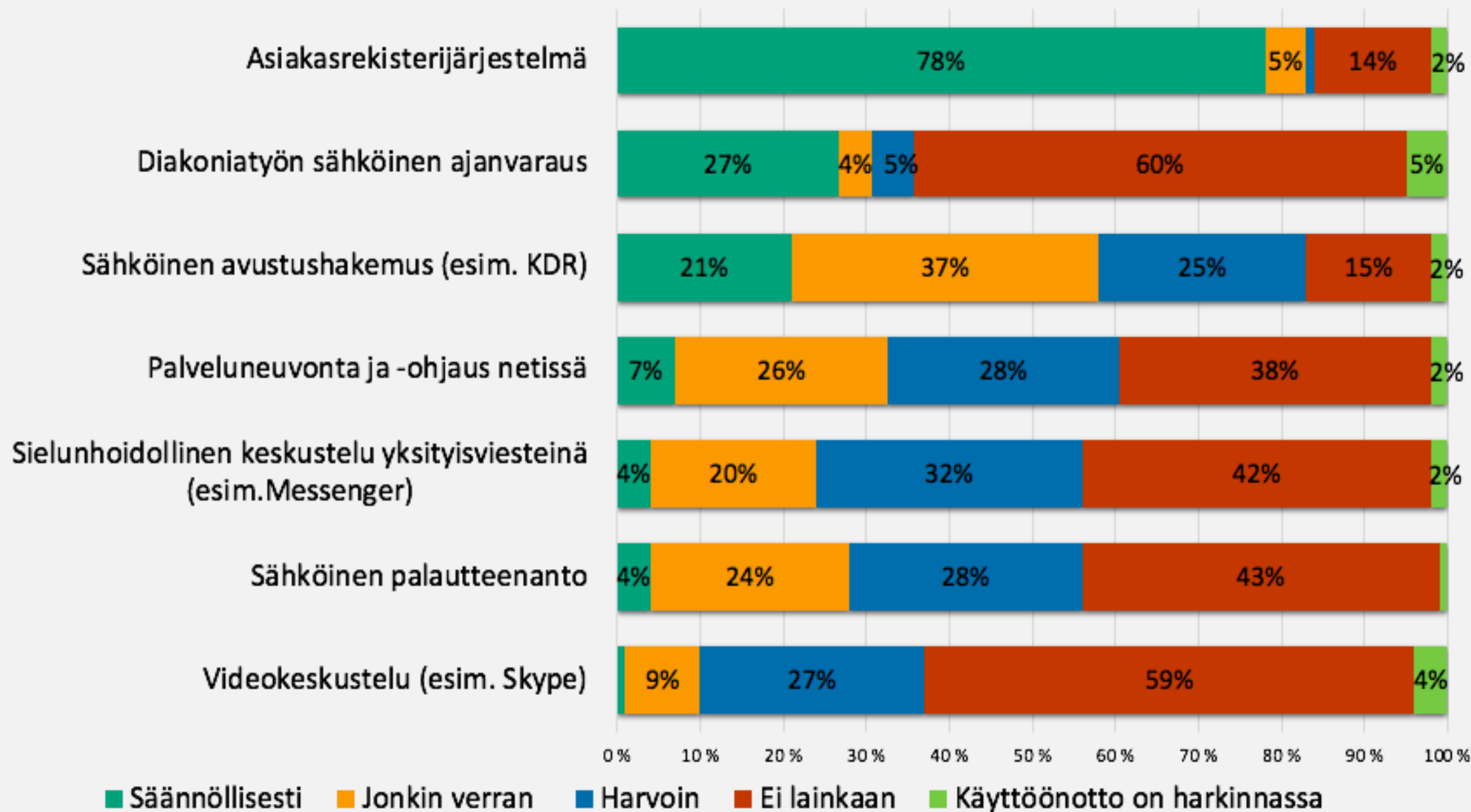
VAIKUTTAMINEN

s. 60–67

- Diakoniatyöstä kertomista pidetään seurakunnissa tärkeänä (87 %)
- Vaikuttamisviestinnän tärkeimmät tavoitteet :
 - 1.) Ihmisarvon puolustaminen (81 % erittäin tärkeää)
 - 2.) Avuntarvitsijoiden tavoittaminen (72 %)
 - 3.) Diakoniakasvatus ja hyvän tekemiseen innostaminen (64 %)
- Yhteistyökumppaneihin pidetään aktiivisesti yhteyttä
 - Yhdeksän vastaajaa kymmenestä on yhteydessä julkiseen sektoriin ja tiedottaa aktiivisesti yhteistyötahoja
- 59 % seuraa aktiivisesti oman paikkakunnan verkkokeskusteluja
 - Keskusteluihin osallistuu 39 % vastaajista
- Viestinnän vaikuttavuutta seurataan aktiivisesti 26 % vastaajien seurakunnista
- 11 % kokee, että osallistumista vaikuttamisviestintään rajoitetaan
- Tunnistetaanko vaikuttamisviestintä osaksi työnkuvaa?

Sähköiset työkalut (N=384-391)

s. 67-69

PALVELUIDEN DIGITALISOITUMISEN NÄYTTÄYTYMINEN DIAKONIAITYÖSSÄ (N=285)

Yhteinen huoli

Huoli ihmisten eriarvoistumisesta ja syrjäytymisestä

Huoli kokonaisvaltaisen kohtaamisen toteutumisesta diakoniaatyössä

Positiivinen

Nopeuttaa kommunikointia ja helpottaa työntekoa

Madaltaa kynnystä ja lisää tavoitettavuutta

Digitalisaatio on haaste ja mahdollisuus

Diakonia työn on oltava ajassa – asennemuutos

Negatiivinen ja haastava

Vie aikaa ja lisää työtä

Työvälineiden, koulutuksen ja resurssien tarve

Uutiset

Digisyrjäytyminen on uusi osattomuuden muoto - syrjäytymisvaarassa joka neljäs suomalainen

🕒 08.01.2017 klo 4:04

Digisyrjäytyjissä on myös nuoria, sillä sometaidot eivät riitä asiointiin viranomaispalveluissa.

- ▶ **Yhä suurempi osa yhteiskunnan palveluista muuttuu sähköisiksi.**
- ▶ **Suurimmassa syrjäytymisvaarassa ovat köyhät, vammaiset, vähän koulutetut ja iäkkää**
- ▶ **Sähköinen palvelu tarjotaan yleensä myös perinteisenä, mutta silloin palvelu maksaa, ja se on hankalasti saatavilla.**

Osa väestöstä uhkaa digisyrjäytyä – "Ärsyttää, kun lopuksi sanotaan, että katso netistä loput"

Turun yliopiston taloussosiologian professori Pekka Räsänen pelkää, että osa väestöstä digisyrjäytyy. Vaarassa ovat vanhukset, pienituloiset ja vähän koulutetut. Moni häpeää digikärryiltä putoamistaan.

KOTIMAA 08.01.2017 🕒 20:18 | Päivitetty 🕒 20:50

ILKKA LAITINEN/AAMULEHDEN ARKISTO

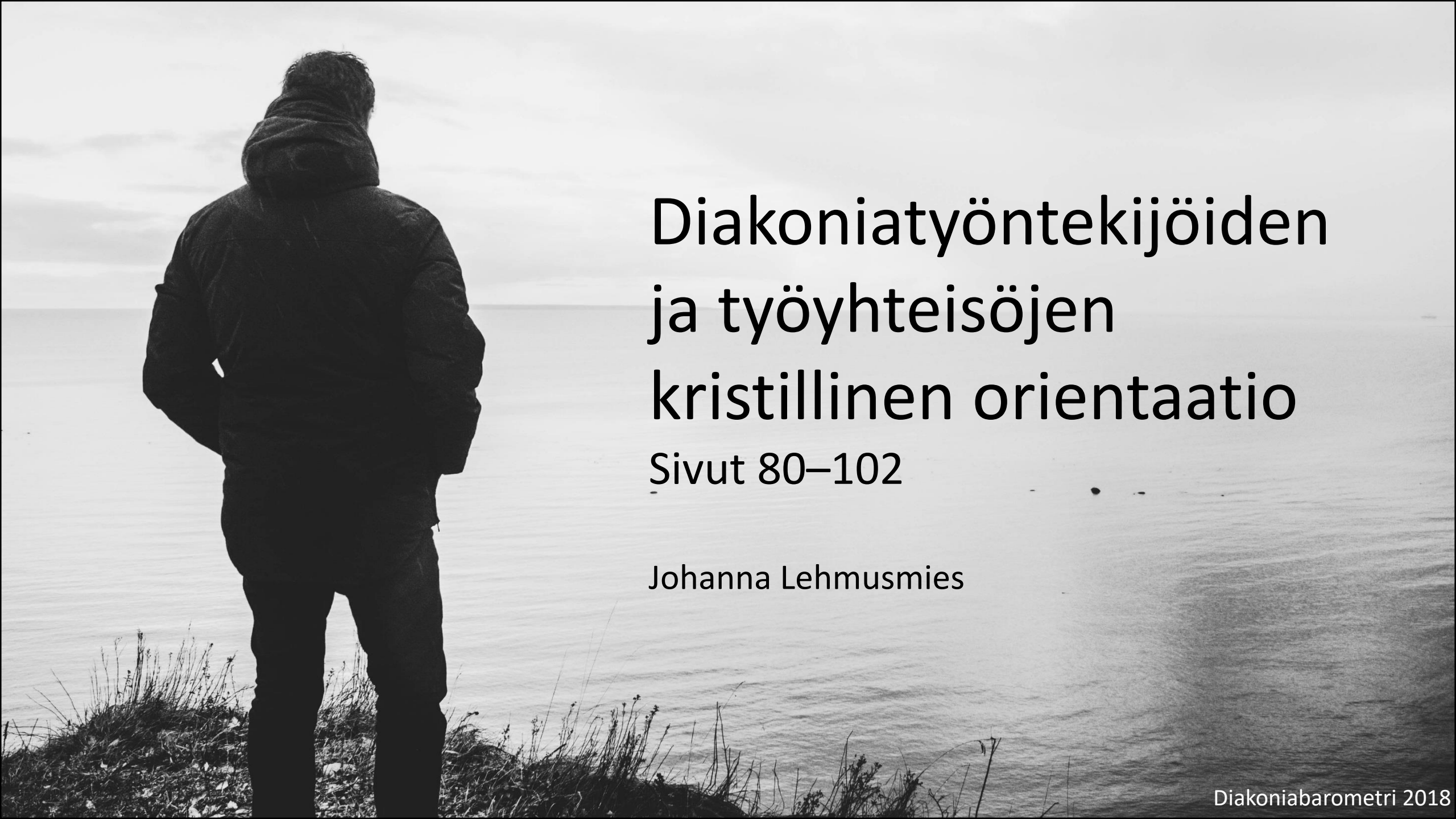
Kansakunta hyppää digiloikkaa, miljoona suomalaista katsoo syrjästä

Kavereita ei jätetä – paitsi jos niitä on liikaa. Tietoyhteiskunnan ulkolaidalle syrjäytyy valtava määrä väkeä. Osa on toipumassa vasta edellisestä murroksesta.

📌 Sähköiset palvelut 2.1.2018 klo 13:04

Kuva: Chameleons Eye / AOP

Diakoniatyöntekijöiden ja työyhteisöjen kristillinen orientaatio

Sivut 80–102

Johanna Lehmusmies

**Evankeliumi näkyy diakoniatyössä
sanojen sijaan tekoina.**

Työyhteisön spiritualiteetti

- Työn merkityksen, arvojen ja eettisyyden pohdinta
- Työyhteisön käytännön toiminta suhteessa sen omiin arvoihin
- Henkinen ja tunnetason yhteys työtoverien välillä
 - Keskinäinen tukeminen, luotettavuus, vastavuoroisuus ja hyväntahtoisuus
- Yksilön kokemus työn merkityksellisyydestä, kutsumuksesta
- Mahdollisuus ilmaista itseään työn kautta
- Yhteisöllisyys ja yhteys työtovereihin tai johonkin itseään suurempaan
- Arvojen vastavuoroisuus

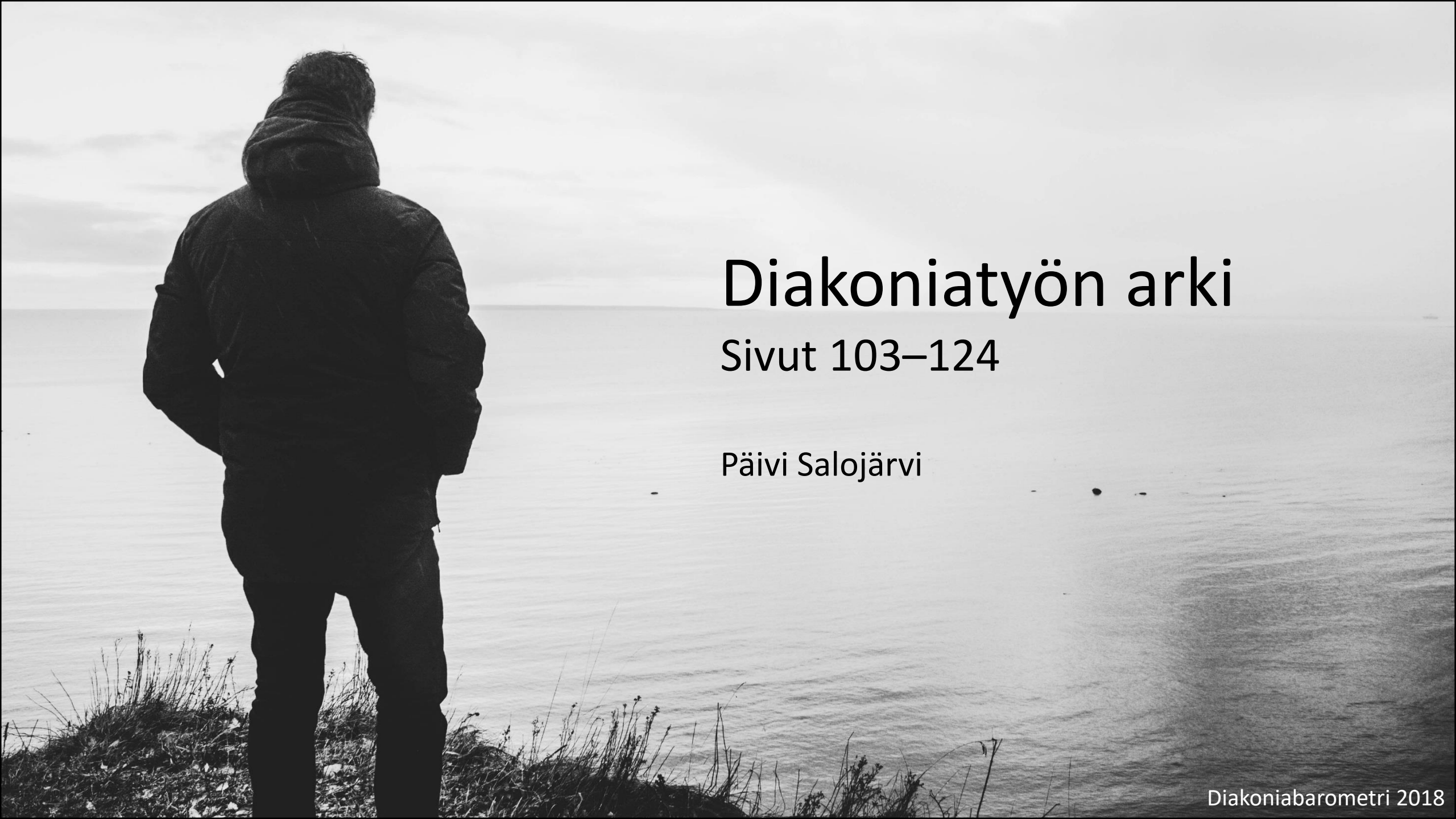
Työyhteisön spiritualiteetti

- 99 % pitää työtään merkityksellisenä
- 95 % pitää työn hengellistä luonnetta tärkeänä
- 87 % pitää kehittymismahdollisuuksiaan hyvänä
- 84 % löytää keskustelukumppanin työhuolilleen
- 80 % kokee arvojen olevan yhteneväisiä
- Vain 60 % kokee työyhteisön vuorovaikutuksen avoimeksi
- Vain 41 % luottaa työyhteisön kykyyn ratkoa esille tulleita ongelmia

Syyt työyhteisöjen vuorovaikutusongelmiin ja kykyihin ratkaista ongelmia ovat moninaisia

- 39 % harkinnut alanvaihtoa
 - 36-45-vuotiaista jopa yli puolet
- Toivon kannattelijoita kysyttäessä esille nousivat työuupumus, masennus, työpaikan ihmissuhteiden koukerot ja kokemus toivottomuudesta
- Työyhteisöongelmien hallinnassa ja työssäjaksamisessa korostuvat omasta työstä kertominen ja esimiestyön merkitys

Diakoniatyön arki

Sivut 103–124

Päivi Salojärvi

Sivut 105–113

Diakoniatyöntekijät kohtaavat yksinäisiä viikoittain

- 70 % kohtaa ikääntyneen yksinäisen. Pienillä paikkakunnilla jopa yli 80 %.
- Työikäisen yksinäisen kohtaa joka toinen suurkaupungin diakoniatyöntekijä.
- Joka kolmas diakoniatyöntekijä kohtaa viikoittain yksinäisiä nuoria aikuisia.

Ihmissuhteet
län haasteet
Terveys
Taloudelliset huolet

YKSINÄISYYS
Ongelmien juurisyy

Pienituloiset keskellämme

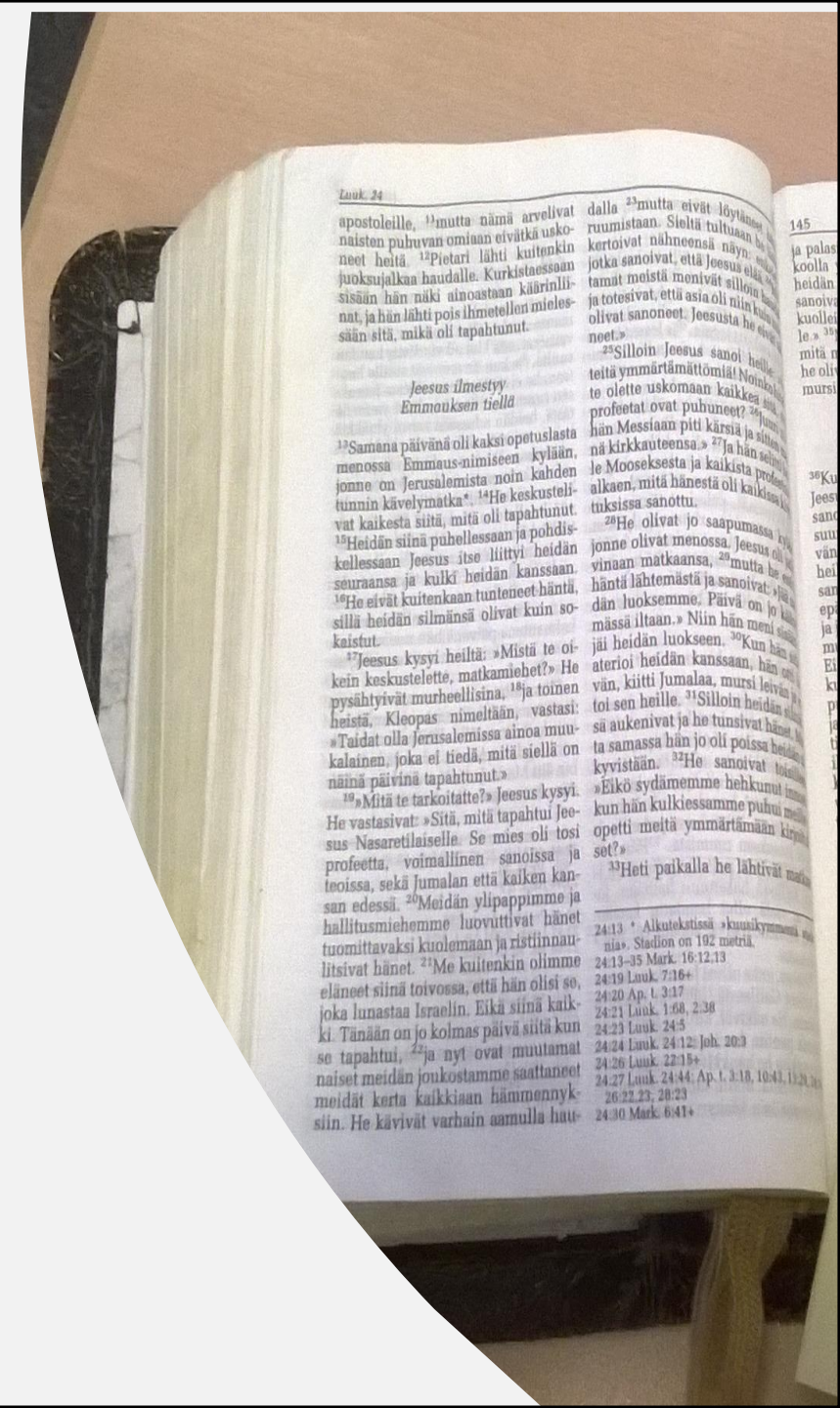
- Lähes joka toisen diakoniatyön asiakkaan tulossyynä ovat taloudelliset huolet.
- Toistuvasti ruoka-apuun turvautuvien kohtaamisten määrä on vähentynyt. Päivittäin 9 % (DBR 2016, 23 %) ja viikoittain 52 % (47 %).
- Lähes puolet diakoniatyöntekijöistä kohtaa viikoittain henkilöitä, jotka tinkivät varattomuuden takia terveydenhuollosta.

Sivut 119–122

Diakoniatyö lähtee alttarilta - mihin suuntaan

- Neljännes diakoniatyöntekijöistä käyttää hartauksiin paljon työaika. Joka viides ei pidä hartauksia lainkaan.
- Joka kymmenes käyttää melko paljon aikaa seurakunnan jumalanpalvelusten toteuttamiseen. Alle 10 % on toteuttanut sanajumalanpalveluksen itsenäisesti.
- Noin 60 % diakoniatyöntekijöistä ei ole vienyt yksityistä ehtoollista seurakuntalaiselle.
- Uusi rippikoulusuunnitelma haastaa diakoniatyöntekijää miettimään suhdetaan diakoniakasvatukseen.

**Rohkeaa
rajaamista vai
sallittua
rajattomuutta**

**Kuunteleeko
diakoniatyöntekijä
omaa
diakoniakutsuaan**

**Leivän jakoa vai
yhteiskunnallista
vaikuttamista**

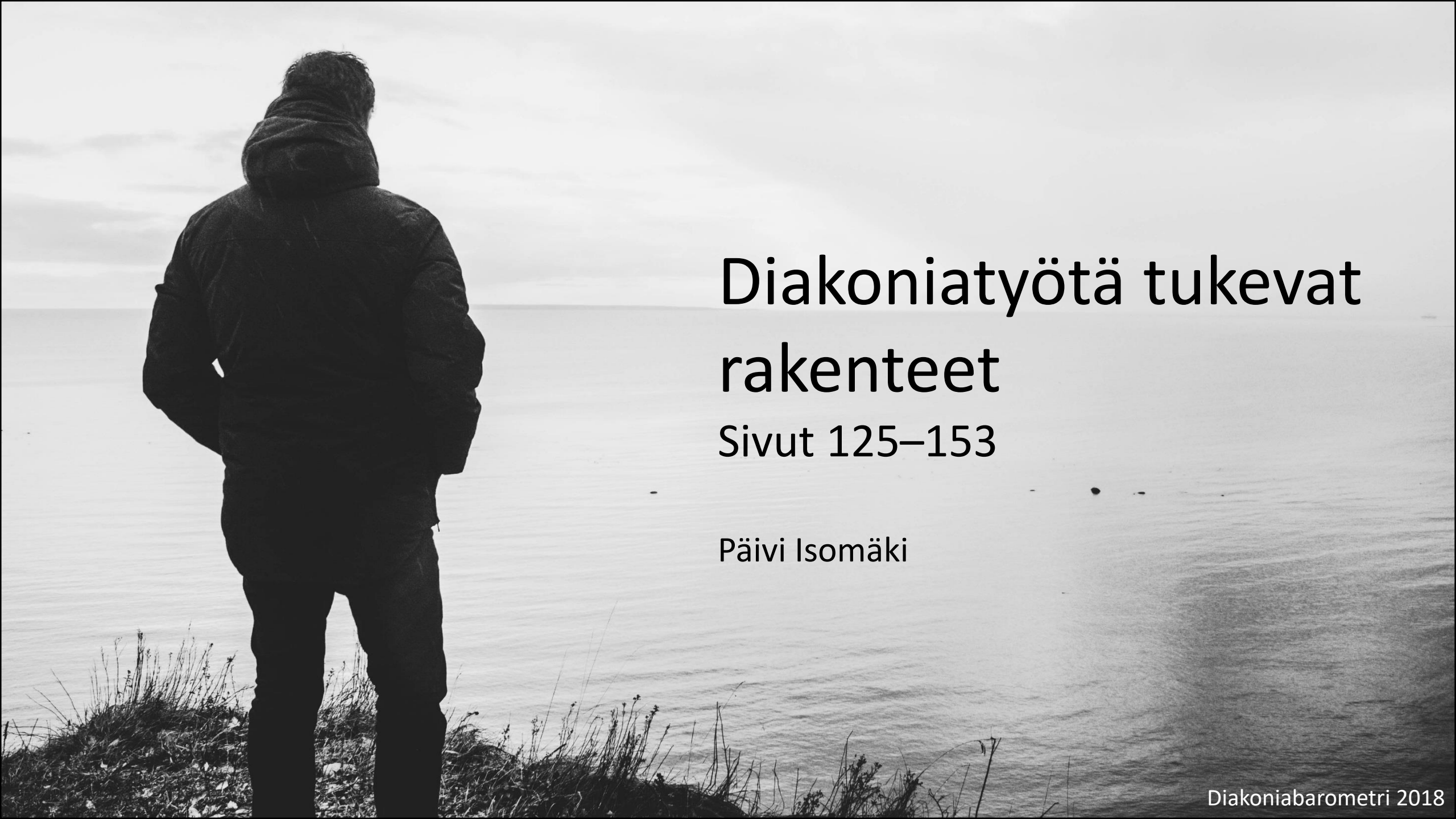
DIAKONIATYÖN ARKI s. 123 – 124

Rauhallisemmin, Syvemmältä, Taakkoja keventäen

**Luoko diakoniatyö
edellytyksiä
 pärjäämiselle vai
selviytymiselle**

**Voimavarana
vapaaehtoiset**

**Lisääkö
diakoniatyö
yksinäisyyttä**

Diakoniatyötä tukevat rakenteet

Sivut 125–153

Päivi Isomäki

Työtä tukevat rakenteet

s.126-131

Työn kuormitus- ja voimavaratekijät

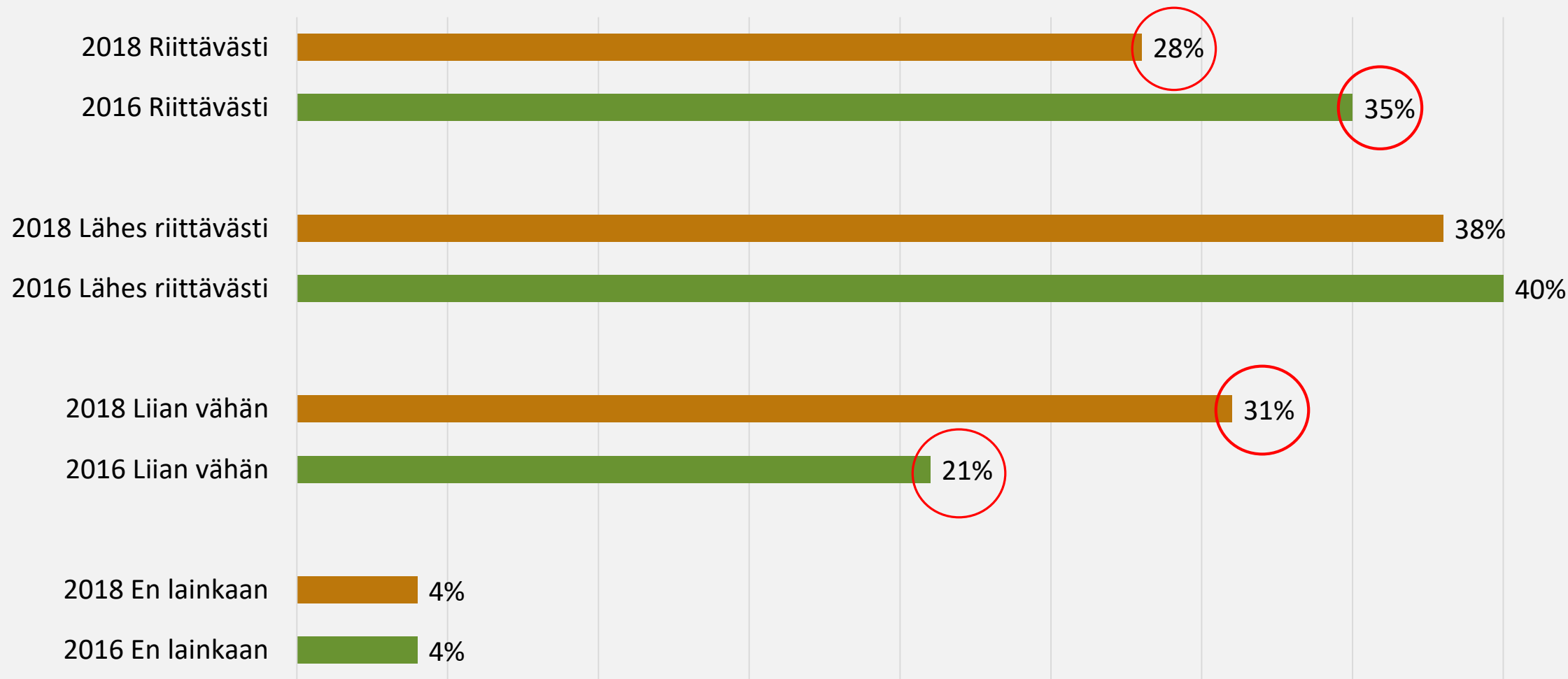
Eniten kuormittavat työn moniulotteisuus,
diakonian viran liian matala palkkataso, työn
vaativuus, vaikeat asiakastapaukset
sekä jatkuva kiire

Voimavaroista tärkeimmät ovat usko Jumalaan,
perhe ja ystävät, työn hyvät puolet,
huumori ja rukous

Työtä tukevat rakenteet

Kokemus esimiehen tuesta

s. 132

Työtä tukevat rakenteet

s.151-153

- Vastaajat ovat tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa osallistua koulutuksiin sekä valmiuksiinsa kohdata muutoksia ja uusia haasteita.
- Diakoniatiimeissa on osaamista ja vertaistukea. Työyhteisötaitoja kannattaa edelleen kehittää.
- Diakoniatyön lähiesimiehellä on oltava diakonia-alan koulutus, sillä se vaikuttaa olennaisesti työn sujuvuuteen ja työssä jaksamiseen.
- Diakonia-alan palkkoja sekä esimies- että työntekijätasolla on tarkistettava, jotta ne oikeasti kannustaisivat mielekkäässä, mutta raskaassa työssä.

Työtä tukevat rakenteet

s.148-151

Diakonian virat

- Puolessa vastaajien seurakunnista ei ollut lainkaan avoinna virkoja tai sijaisuuksia vuonna 2017
- Hakijamäärät kasvaneet erityisesti Espoon, Helsingin ja Tampereen hiippakunnissa
- Hakijamäärät entisestään vähentyneet Kuopion ja Mikkelin hiippakunnissa
- Neljänneksessä vastaajien seurakunnista on jäädytettyjä tai sijaisjärjestelyin täytettyjä virkoja: eniten Tampereen hiippakunnassa ja vähiten Kuopion hiippakunnassa

Johtopäätökset

Sivut 163–166

Titi Gävert, Mikko Malkavaara ja
Jouko Porkka

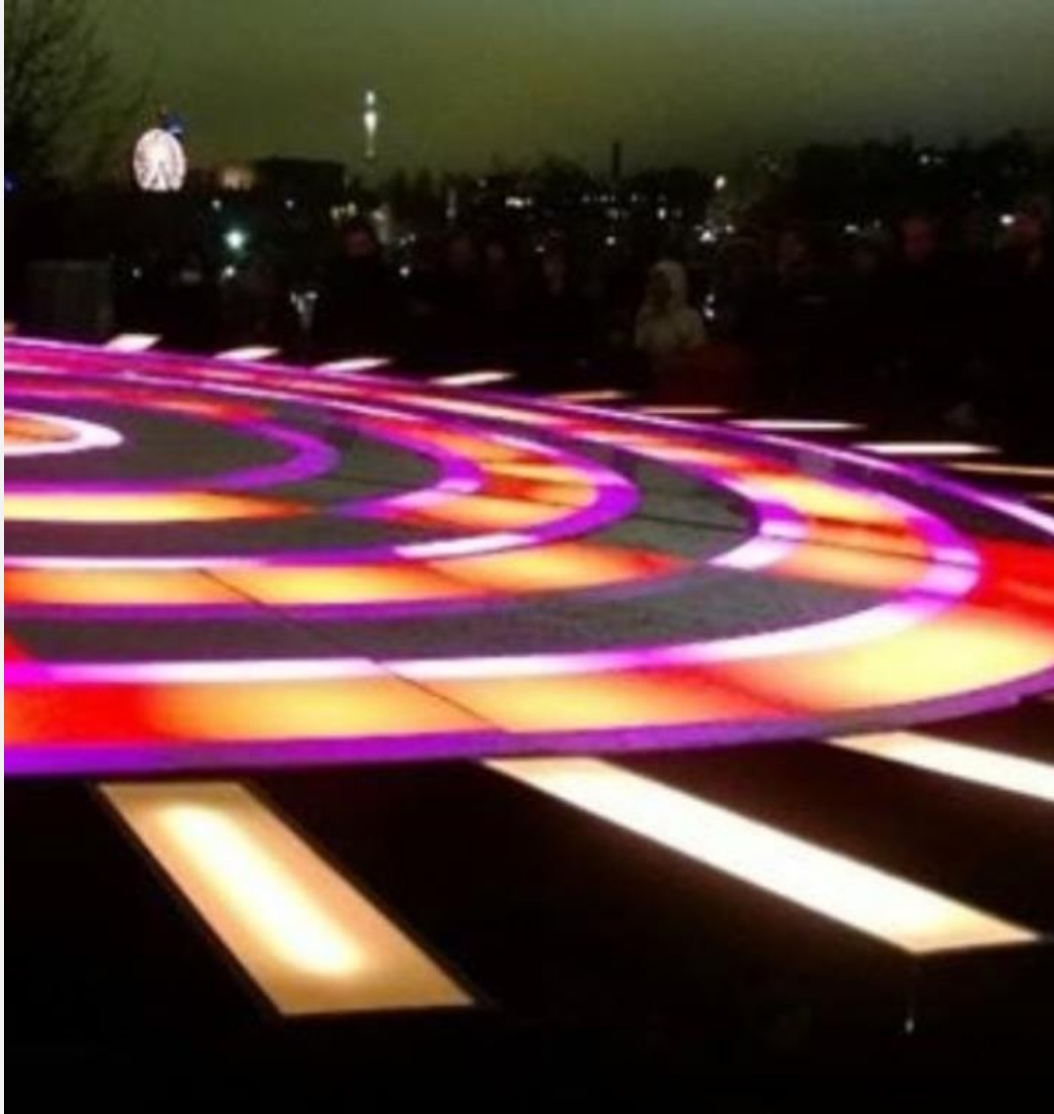
DBR2018

lintuperspektiivistä

- Ongelmat halki Suomen
paljolti samoja: köyhyys,
työttömyys, päihteet,
yksinäisyys.
- Diakonia on hyvin läsnä
somessa - madaltanut
kynnystä hakea apua
- Evankeliumi teoilla ja
asenteella, hengellisyys
toteutuu arjessa ja pyhässä

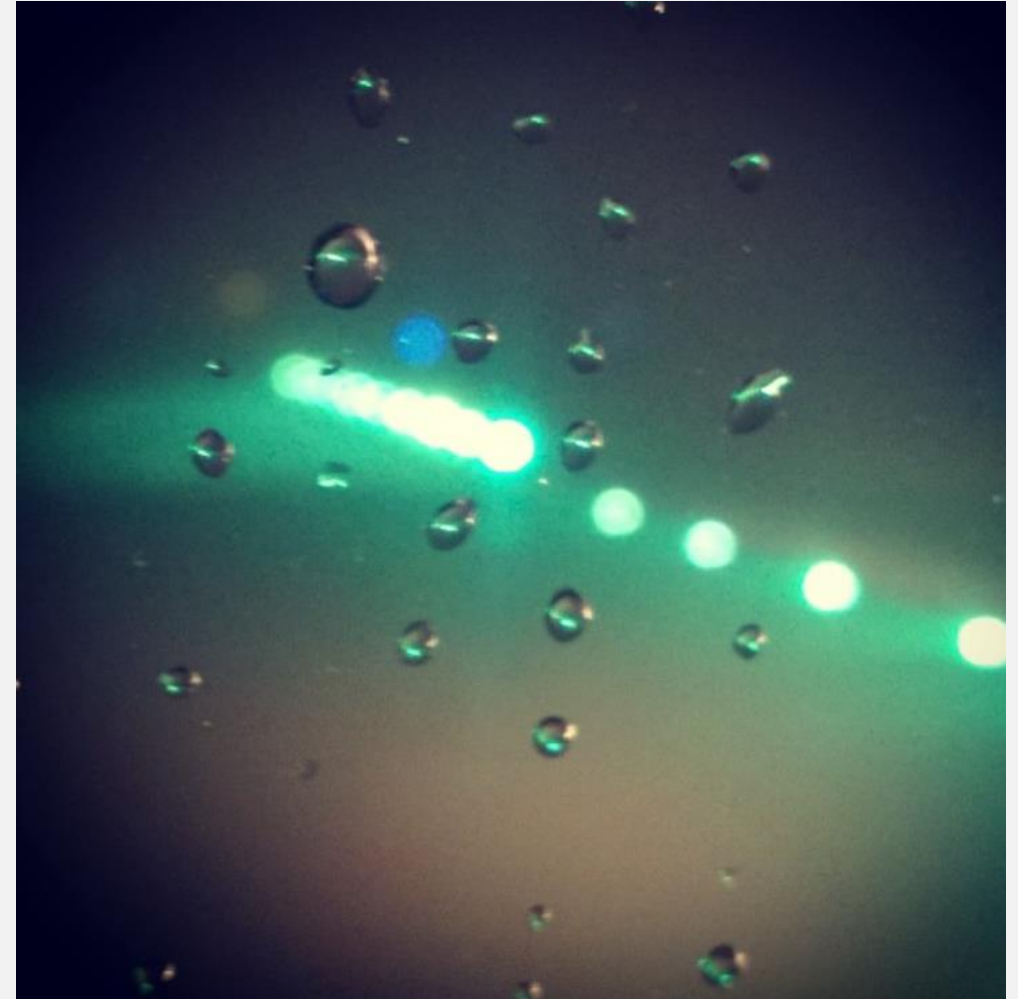
DBR2018: Diakonian kehittämiskohteita

1. Digidiakonia, digisyrjäytymisen ehkäisy ja korjaaminen
2. Monikulttuurisuus todeksi – valtaosa kohtaa vain kantasuomalaisia
3. Taloudellisen avustamisen ahdinko, resurssit vs. tarve
4. Merkittävät ratkaisut työntekijä-resurssimuutoksissa: neljäsosa seurakunnista tilapäisratkaisulla
5. Rohkea yhteiskunnallinen vaikuttaminen:
 - ihmisarvon puolustaminen
 - avuntarvitsijoiden tavoittaminen
 - hyvän tekemiseen innostaminen

Jatkotutkimusaiheita DBR2018 pohjalta

- Mitä on diakonian laadukas ja kokonaisvaltainen kohtaaminen
- Resurssipaineiden vaikutus
- Diakonian kantasuomalaisuus
- Syyt diakoniatyöntekijöiden alanvaihtosuunnitelmiin
- Esimiehen tuen saannin kokemuksen heikentyminen
- Diakoniatyöntekijöiden yksinäämisen kokemukset

DBR2018 diakonian tiedontuottajana – aarteet ulottuvillamme

DBR2018 tuotti runsaasti pätevää
ajankohtaista diakoniatietoa –
KÄYTÄ HYÖDYKSESI!

DIAK YAMK-tutkinto mahdollisti
työkokemuksen ja tutkimustiedon
yhdistämisen – suosittelemme!

Kiitos tutkijat & ohjausryhmä!

Sakastin Diakoniabarometri-sivulta

<http://sakasti.evl.fi/diakoniabarometri>

löydät vuosien 2013, 2016 ja 2018

diakoniabarometriraportit, julkaisuesitelmät sekä englanninkieliset tiivistelmät.

Diakoniabarometri 2018 on mukana myös

Diakonian tutkimuksen päivässä ma 12.11.2018

Tampereella, Kalevan kirkon seurakuntasali.

Lisätiedot www.dts.fi

Diak

DTS
Diakonian
tutkimuksen seura

**KIRKON
DIAKONIA**
Oikeus ihmisarvoiseen
elämään

dti